

MƏDƏNİYYƏT

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Bakının daha bir qəsəbəsi tarixi koloriti ilə yeni növrəğine qovuşub

Prezident İlham Əliyevin göstərişinə əsasən, 2019-cu ildən Bakı şəhəri və Abşeron rayonunun qəsəbələrində xüsusi abadlaşdırma işlərinə başlanılıb. Layihə ilk olaraq Balaxanı qəsəbəsində həyata keçirilmişdi. Sonra Bibiheybət qəsəbəsi tarixi koloriti saxlanmaqla yeni növrəğine qovuşdu.

2021-ci ildə Pirşağı qəsəbəsində bu layihə üzrə işlərə start verildi. Eyni zamanda Ramana, Novxanı, Əmircan qəsəbələrində layihənin icrasına başlanıldı. Həyata keçirilən tədbirlərin əsas məqsədi burada insanlara daha yaxşı yaşayış şəraiti yaratmaq, həmçinin zəngin tarixi irsi olan qəsəbələrin turistik imkanlarını təşviq etməkdir.

Artıq Bakının qədim tarixə malik Ramana qəsəbəsi də simasını yeniləyib. Prezident İlham Əliyev iyulun 6-da Ramana qəsəbəsində görülən abadlıq işləri ilə tanış olub.

davamı səh. 2-də

Prezident Qurban bayramı münasibətilə Azərbaycan xalqını təbrik edib

9-10 iyul tarixlərində Azərbaycanda İslam dünyasının ən əziz bayramlarından biri – Qurban bayramı qeyd olunacaq.

Prezident İlham Əliyev bayram münasibətilə Azərbaycan xalqını, o cümlədən ölkəmizdən kənarda yaşayan soydaşlarımızı təbrik edib.

Təbrikdə vurğulanır ki, İslam dünyasının birlik, bərabərlik və qardaşlıq rəmzi olan müqəddəs Qurban bayramı müsəlmanların Allah sevgisini, haqq-ədalət naminə hər cür fədakarlığa hazır olduqlarını təcəssüm etdirir.

Qeyd olunur ki, Azərbaycan xalqı əsrlər boyu tarixi köklərinə və adət-ənənələrinə bağlılığı ilə seçilib, ən mürəkkəb dövrlərdə belə, öz milli-mədəni dəyərlərini qoruyub saxlayıb. Müsəlman aləmi ilə mənəvi həmrəyliyimizi nümayiş etdirən dini bayramlar, o cümlədən Qurban mərasimləri hər il ölkəmizdə təntənə və ruh yüksəkliyi ilə qeyd edilir.

Prezident müraciətində Azərbaycanın müstəqilliyi uğrunda və əzəli torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasında canlarını fəda edən qəhrəman şəhidlərimizin ölməz xatirəsini bir daha dərin ehtiramla yad edərək onlara Uca Yaradandan rəhmət, yaxınlarına səbir diləyib.

Dövlət başçısı ümidvar olduğunu bildirib ki, bu mübarək bayram da xalqımıza xas xeyirxahlığın, şəfqət və mərhəmətin təntənəsinə çevrilərək cəmiyyətimizdə milli-mənəvi həmrəylik ovqatını daha da gücləndirəcək.

Doxsan il əvvəl Şuşada toxunan xalça yenidən Şuşaya qayıdacaq

Xəbər verildiyi kimi, Azərbaycan Ağsaqqallar Şurasının sədr müavini, Prezidentin fərdi təqaüddəçisi, ölkəmizin ilk ombudsmanı olmuş professor Elmira Süleymanova “Ləmpə” xalçasını Milli Xalça Muzeyinin Şuşa filialına hədiyyə edib.

İyulun 6-da Milli Xalça Muzeyində xalçanın təqdimatına həsr olunan tədbir keçirildi. Mərasimdə dövlət rəsmiləri, mədəniyyət xadimləri və digər qonaqlar iştirak edirdi.

davamı səh. 3-də

Azad olunmuş ərazilərdəki tarix-mədəniyyət abidələri ilə bağlı müfəssəl elektron resurs hazırlanıb

Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidməti tərəfindən işğaldan azad olunmuş ərazilərdəki tarix-mədəniyyət abidələri ilə bağlı məlumatların yer aldığı heritage.gov.az saytı hazırlanıb. İyulun 7-də Beynəlxalq Muğam Mərkəzində saytın təqdimat mərasimi keçirildi.

Sayt haqqında məlumat verən Dövlət Xidmətinin əməkdaşı Fəriz Hüseynli bildirdi ki, məqsəd işğal dövründə mədəni irs nümunələrimizə qarşı Ermənistan tərəfindən həyata keçirilən vandalizm, mənim-səmə və dağıntı faktlarını internet resurslarında yerləşdirməklə törədilmiş qanunsuz əməllər barədə daha geniş ictimaiyyəti məlumatlandırmaqdan ibarətdir.

Təqdimat mərasimində çıxış edən mədəniyyət naziri Anar Kərimov yeni yaradılan portalın işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə yerləşən tarix-mədəniyyət abidələrinin real

mənzərəsinin geniş ictimaiyyətə çatdırılması baxımından əhəmiyyətini vurğuladı. Bildirdi ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə Mədəniyyət Nazirliyinin həyata keçirdiyi monitorinqlərdən məlum oldu ki, Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən mədəni irsimizin böyük hissəsi dağıdılıb, vandalizmə və özünüküləşdirməyə məruz qoyulub. Dağıdılan daşınmaz mədəni irs nümunələri içərisində məscidlər, türbələr və digər inanc yerləri üstünlük təşkil edir. Yeni sayt işğaldan azad olunmuş ərazilərdəki daşınmaz tarix-mədəniyyət abidələri ilə bağlı portal rolunu oynayacaq.

Ermənistan uzun illər torpaqlarımızı işğal altında saxlasa da, ölçüyəgəlməz vandalizm aktları törətsə də, həmin ərazilərdən mədəni yaddaşımızı silə bilmədi...".

davamı səh. 2-də

Açıq səma altında multikultural caz dialogu

“Bakı Yay Caz Günləri” bu musiqini sevənləri yenidən bir araya gətirdi

Heydər Əliyev Mərkəzi, Mədəniyyət Nazirliyi və “Premier LTD” şirkətinin təşkilatçılığı, Yunus Əmrə İnstitutunun (Türkiyə) dəstəyi ilə 6-7 iyul tarixlərində “Bakı Yay Caz Günləri” (Baku Summer Jazz Days) festivalı keçirildi.

Bu yayın multikultural caz dialogu Heydər Əliyev Mərkəzinin parkında təşkil edildi. Pandemiya səbəbindən yaranmış ikili təsirlərdən sonra fəaliyyətini bərpa edən festivalın açıq səma altında konsertləri izləyicilərdə böyük təəssürat yaratdı.

İyulun 6-da konsert proqramını amerikalı cazmen və pianoçu Emmet Koen və onun

rəhbərlik etdiyi “Emmet Kohen Trio” kollektivi açdı. Onlarla birgə səhnəyə tanınmış saksofon ifaçısı Patrik Bartli də çıxmışdı.

“Qremmi” mükafatı laureatı olan Patrik Bartli multiinstrumentalist, bəstəkar və aranjimançıdır. O, həddən artıq universallığı,

güclü səsi və ruhlandırıcı ifası ilə tanınır. Cazmenlər müəllif kompozisiyaları və improvizasiyalarından ibarət çıxışlarla Bakı tamaşaçıları və şəhərimizin qonaqlarının rəğbət və məhəbbətini qazandı.

Festivalın möhtəşəm konserti daha sonra caz trubaçısı Firudin Həmidovun çıxışı ilə davam etdi. Hazırda Azərbaycanın ən məşhur gənclər qruplarından biri – “H3 Collective”-in təsisçisi və rəhbəri olan Firudin Həmidovun fərqli ifaları Bakının caz ruhuna sanki siqal çəkdi. Kollektiv eyesid-caz, fank-caz və müasir cazın digər janrlarında kompozisiyalarla çıxış etdilər.

davamı səh. 2-də

Şəkiddə “İpək Yolu” XI Beynəlxalq Musiqi Festivalı

Qədim sənət və mədəniyyət mərkəzində bayram bayrama qarışib

2010-cu ildən Şəkiddə Mədəniyyət Nazirliyi, Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqı və Şəki Şəhər İcra Hakimiyyətinin birgə təşkilatçılığı ilə “İpək Yolu” Beynəlxalq Musiqi Festivalı keçirilir. Pandemiya üzündən iki il ara verilən festivala bu il 11-ci dəfə qədim Şəki ev sahibliyi edir.

Üç gün (7-9 iyul) davam edəcək festivalın zəngin proqramı var. Festival çərçivəsində Dövlət Sərhəd Xidmətinin Nümunəvi Hərbi Orkestri, Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının heyəti, Q.Qarayev adına Azərbaycan Dövlət Kamera Orkestri, F.Əmirov adına Azərbaycan Dövlət Mahnı və Rəqs Ansamblı, həmçinin “Simurğ” muğam ansamblı, “Dərviş” qrupu və Şəkinin “Zirvə” folklor ansamblının iştirakı ilə rəngarəng konsertlər nəzərdə tutulub.

“Şuşa lili” ilə əlaqədar olaraq konsertlərdə səslənən əsərlərin əksəriyyəti tarixi Zəfərimizə həsr olunub.

Festivalın bədii rəhbəri Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının sədri, Xalq artisti, UNESCO-nun “Sülh artisti”, AMEA-nın müxbir üzvü Fəxrəddin Əliyevdir.

Budəfəki festivalın 7 iyulda başlanması da təsadüfi deyil. Üç il əvvəl, 2019-cu ilin 7 iyul tarixində “Şəki Xan sarayı ilə birgə şəhərin tarixi mərkəzi” UNESCO-nun Dünya İrsi Siyahısına daxil edilib və bu əlamətdar tarix artıq Şəkiddə “Şəhər günü” kimi qeyd olunur.

Bu münasibətlə Azərbaycanın qədim sənət və mədəniyyət mərkəzində təntənəli tədbirlər təşkil edilib.

Şəki Şəhər İcra Hakimiyyətinin təşkilatçılığı, Dövlət Turizm Agentliyi, Mədəniyyət

Nazirliyi və Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının dəstəyi ilə reallaşan “Şəhər günü” şəhər saatlarında Şəki şəhərindəki Bəxtiyar Vahabzadə adına parkın qarşısındakı meydana başlayıb.

Açılış mərasimində Şəki Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Elxan Usubov çıxış edərək şəhər sakinlərini əlamətdar bayram münasibətilə təbrik edib. Bildirilib ki, zəngin tarixə, qədim mədəniyyətə malik Şəkiddə “Şəhər günü” bayramı ikiqat sevinc hissi ilə qeyd olunur. Vətən müharibəsində şəhər Qələbə nəticəsində torpaqlarımız işğaldan azad edilib, ərazi bütövlüyümüz təmin olunub.

Qeyd edilib ki, bütün dövrlərdə Şəki Azərbaycan tarixində mühüm yərə malik olub.

Ona görə də şəhər sakinlərinin bu günü bayram etməyə mənəvi haqqı var. Bu gün Şəki Azərbaycan tarixini, mədəniyyətini, mədəni irsini qoruyub saxlayan, milli memarlığın gözəl nümunələrinin olduğu unikal məkandır. Zəngin tarixi-mədəni irsin qorunub saxlanılması nəticəsində Şəki Azərbaycanın mühüm turizm mərkəzinə çevrilib.

Ölkəmizdə mədəni irsin qorunub saxlanılmasına, xalqımıza xas zəngin mədəniyyətin təbliğ olunmasına daim yüksək diqqət və qayğı göstərilirdiyini bildiren Elxan Usubov Prezident İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın bu istiqamətdə gördüyü işlərin əhəmiyyətini xüsusi vurğulayıb.

davamı səh. 2-də

Musiqili Teatrda “Məchul pilləkən”in premiyerası

səh. 3

“Qeyri-maddi mədəni irsin qorunması haqqında Konvensiya”nın iştirakçı dövlətləri Baş Assambleyasının 9-cu sessiyası

səh. 2

Lankaran teatrında gənc aktyorlar üçün ustad dərsi

səh. 4

əvvəli səh. 1-də

“Bakı Abadlıq Xidməti” MMC-nin baş direktoru Bünyad Qasımov görülen işlər barədə Prezident İlham Əliyevə məlumat verir.

Bildirilib ki, Ramana qəsəbəsində yənidənqurma işləri yekunlaşıb, qəsəbə-daxili yollar asfaltlanıb, divar və dam örtükləri yenilənib, küçələrin işıqlandırılması həyata keçirilib. Qəsəbənin Həsənbəy Zərdabi, Xanlar, Mirzəağa Əliyev, Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev

və qəbiristanlıq ətrafı küçələri tamamilə yenilənib. Həmçinin ərazi tullantılardan təmizlənib.

Diqqətə çatdırılıb ki, Ramana qəsəbəsi Abşeron ərazisində turizm marşrutlarına daxil edilə biləcək abidələrlə zəngindir. Onlardan biri qəsəbənin girişində əzəməti ilə diqqəti cəlb edən, XII-XIV əsrlərə aid olduğu bildirilən Ramana qalasıdır. Ehtimal edilir ki, divarlarının hündürlüyü 15 metr olan qala müdafiə məqsədilə tikilib və Şirvanşahlar döv-

Bakının daha bir qəsəbəsi tarixi koloriti ilə yeni növrağına qovuşub

Prezident Ramanada görülen abadlıq işləri ilə tanış olub

ləti dövründə qəsr kimi istifadə olunub. Azərbaycan kino tarixində xüsusi yeri olan “Koroğlu”, “Nəsimi” və “Babək” filmlərinin müəyyən səhnələri Ramana qalasında çəkilib.

Dövlətimizin başçısı qalada aparılan bərpa işləri ilə tanış olub.

Ramananın qədim tikililərindən biri də Novruzqulu hamamıdır. Bildirilib ki, keçmişdə hamamda dörd quyu fəaliyyət göstərse də, indi onlardan üçü mövcuddur. Novruzqulu Babakışi oğlunun adını daşıyan hamam Abşeron yarımadasında yeganə tikilidir ki, onun sənədləri toplanıb və təsdiqlənib. Hamamın binasında keyfiyyətli bərpa işləri görülüb.

Qeyd edilib ki, Ramanada yənidənqurma işləri zamanı ətraf mühitin qorunması, qəsəbənin ekoloji vəziyyəti prioritet məsələlərdən biri olub.

Prezidentə qəsəbədə əhalinin məşğulluğunun artırılması sahəsində görülen işlər barədə də məlumat verilib.

Qeyd edilib ki, xalçaçılıq müəssisəsi və satış mağazası açılıb. Yaradılan yeni işlə və xidmət obyektlərində məhsulların istehsalı və satışı həyata keçirilir. Bu obyektlər müştərilərə yüksək səviyyədə xidmət göstərmək, onların rahatlığını təmin etmək üçün zəruri vasitələr və avadanlıqlarla təchiz olunub.

Məlumat verilib ki, Pirşağıda hazırlanan quru meyvələrin satışı da burada həyata keçiriləcək. Səyyar satış obyektləri və köşklərin quraşdırılması ilə məşğulluğun artırılmasına nail olmaq, həmçinin yerli əhali və turistlərin ehtiyaclarını qarşılamaq mümkündür.

Ramanada reallaşdırılan layihələrdən biri də vertikal bağçılıq layihəsidir. Layihənin məqsədi özünəməşğulluğun artırılmasına, aztəminatlı ailələrin daha çox gəlir əldə etməsinə və ailə təsərrüfatlarının inkişafına dəstək olmaq, həmçinin yaşlılıqların genişləndirilməsinə, bitkiçiliyin və kənd təsərrüfatı məhsulları əmalının inkişafına töhfə verməkdir.

Dövlətimizin başçısı Ramanadakı evlərdən birinin həyatında qəsəbə sakinini ilə söhbət edib.

Ramana həm də ovdanları ilə məşhurdur. Qəsəbədə bərpa olunan tarixi abidələrdən biri də el arasında “Qırx pille” adlanan su ovdanıdır. Azərbaycan ərazisində, Abşeron yarımadasında və ona qonşu ərazilərdə ovdanlara daha çox təsadüf edilir. Bu yerlərdə içməli su mənbələri çox az olduğundan XVI-XVIII əsrlərdə içmək üçün yararlı olan lay sularından istifadə edilməsi məsələsi aktuallaşıb və ovdanlar yaradılıb. Bu qurğuların tikintisi XX əsrə qədər davam edib.

Prezidentə su ovdanında görülen təmir-bərpa işləri barədə məlumat verilib. Ramana sakinlərinin həm sağlam həyat tərzi, həm də asudə vaxtlarını səmərəli keçirmələri üçün qəsəbədə idman mərkəzi inşa olunub. Mərkəzdə qapalı idman zalı, minifutbol meydançası yaradılıb. Dövlət başçısı mərkəzdə yaradılan şəraitlə də tanış olub.

əvvəli səh. 1-də

Nazir vurğuladı ki, ermənilərin Azərbaycan xalqının tarixi irsinə qarşı mədəni soyqırımı dalğası XX əsrin əvvəllərində İrəvan və Zəngəzurdə başlamışdı və sonrakı illərdə məqsədli şəkildə davam etdirilib.

44 günlük Vətən müharibəsindən sonra Prezidentin müvafiq sərəncamı ilə azad olunmuş ərazilərimizdə abidələrin monitorinqinin aparıldığını diqqətə çatdıran Anar Kərimov bildirdi ki, monitorinqlər nəticəsində 403 tarixi abidə aşkar edilib və bundan əlavə, 162 yeni abidə (dövlət reyestrinə daxil olmayan) ortaya çıxarılıb. Şuşa abidələrinin kataloqu nəşr edilərək ictimaiyyətə təqdim olunub: “İşğaldan azad olunan digər rayonların da tarixi-mədəni mirasını əhatə edəcək kataloqlar hazırlanacaq. Məqsədimiz bu gün informasiya müharibəsi şəraitində Azərbaycan həqiqətlərini daha sistemli şəkildə dünyaya çatdırmaqdır. Təqdimatı keçirilən sayt da bu mənada mühüm informasiya resursudur”.

Azad olunmuş ərazilərdəki tarix-mədəniyyət abidələri ilə bağlı müfəssəl elektron resurs hazırlanıb

“Məqsədimiz informasiya savaşı şəraitində həqiqətlərimizi daha sistemli şəkildə dünyaya çatdırmaqdır”

Dövlət Xidmətinin reisi Azad Cəfəri çıxışı zamanı diqqətə çatdırdı ki, heritage.gov.az saytı qurumun açıq informasiya missiyası ilə bağlı prioritetlərinin əsas hissəsini təşkil edir. Qeyd olundu ki, saytda

işğaldan azad edilmiş ərazilərdə aparılan tarix-mədəniyyət abidələrinin monitorinqinin nəticələri geniş şəkildə öz əksini tapıb. İlk olaraq sayta 240 ölkə əhəmiyyətli abidə haqqında məlumat yerləşdirilib.

Saytdan tarix-mədəniyyət abidələrinin işğaldan əvvəl və sonrakı vəziyyəti, eləcə də bərpa görüntüləri, arxiv fotoları və cizgiləri, abidələr haqqında müfəssəl məlumat almaq mümkündür. Abidələrin yerləşdiyi məkən-

lar da müvafiq xəritə üzərində qeyd olunub. Internet resursu istifadəçilərin rahatlığını təmin etmək baxımından müasir tələblər səviyyəsində, yeni program təminatları əsasında hazırlanıb. Sayt “google”un seo (search

engine optimization – axtarış motoru optimizasiyası) standartlarına cavab verir. Bu da axtarış sistemlərində əlaqəli açar sözlər daxil edilən zaman saytda olan məlumatların ən ön sırada göstərilməsinə imkan yaradır. Məzmun baxımından daha dəqiq, elmi, əsaslandırılmış məlumatlarla zənginləşdirilən internet resursu işğaldan azad olunmuş ərazilərdə yerləşən tarix-mədəniyyət abidləri haqqında məlumatların və bu sahədə olan yeniliklərin də operativ şəkildə ictimaiyyətə çatdırılmasını təmin edəcək.

Qeyd olundu ki, işğaldan əvvəl Şuşada, Kəlbəcərdə və Qarabağın digər bölgələrində yaşamış soydaşlarımızın şəxsi arxivindəki məlumatlar da toplanılır və sayta daxil edilir. İctimaiyyəti sayta daxil olaraq öz təkliflərini bildirməyi xahiş edən Azad Cəfəri abidələrin qorunması istiqamətində ictimaiyyətin də rolunun vacibliyini diqqətə çatdırdı.

Sonda mədəniyyət naziri Anar Kərimov və Dövlət Xidmətinin reisi Azad Cəfəri jurnalistlərin suallarını cavablandırırlar.

L.Azəri

UNESCO-da qeyri-maddi mədəni irs üzrə Baş Assambleyanın 9-cu sessiyası

5-7 iyul tarixində Parisdə, UNESCO-nun mənzil-qərargahında “Qeyri-maddi mədəni irsin qorunması haqqında Konvensiya”nın (2003) iştirakçı dövlətləri Baş Assambleyasının 9-cu sessiyası keçirilib.

180 iştirakçı dövlətin nümayəndələri sessiyada dünyada qeyri-maddi mədəni irsin qorunması və konvensiyanın gələcəyinə dair məsələləri müzakirə ediblər. Sessiyada ölkəmizi Mədəniyyət Nazirliyinin, eləcə də Azərbaycanın UNESCO yanında Daimi nümayəndəliyinin əməkdaşlarından ibarət heyət təmsil edib.

Sessiyada UNESCO nəzdində Qeyri-Maddi Mədəni İrs Fondunun resurslarından istifadə planı və qeyri-hökumət təşkilatlarının akkreditasiyası məsələlərinə də baxılıb.

Sessiyanın gündəliyində yer alan məsələlərdən biri də UNESCO-nun Qeyri-Maddi Mədəni İrsin Qorunması üzrə Hökumətlərarası Komitəsinə yeni üzvlərin seçilməsidir. Qeyd edək ki, Hökumətlərarası Komitə dörd il müddətinə seçilən 24 üzvdən ibarətdir. 2022-ci ildə 12 dövlətin, o cümlədən Azərbaycanın üzvlük müddəti başa çatır.

Açıq səma altında multikultural caz dialogu

əvvəli səh. 1-də

Tələbələr, caz musiqisi həvəskarları və turistlərin heyranlığı ilə izlədikləri konsert proqramı ölkəmizdə musiqiyə və xüsusən də caza yüksək marağın olduğu nu bir daha sübut etdi.

***

İyulun 7-də festivalın proqramı məşhur İsveç-Türkiyə saksofonçusu, bəstəkar, aktyor, prodüser İlhan Erşahinin kvartetinin çıxışı ilə davam edib. Stokholmda böyüyən və 1990-cı ildən Nyu-Yorkda yaşayan musiqiçi Wallace Rooney, Joe Lovano, Jeff Williams, Cameron Brown, Viktor Lewis kimi ifaçılarla bir səhnəni bölüşüb.

İ.Erşahin konsert çərçivəsində Türkiyədən olan cazmenlərin iştirakı ilə “İstanbul Sessions” layihəsini də təqdim edib.

“Bakı Yay Caz Günləri” iki gün ərzində paytaxt cazseverlərinə və şəhərimizin qonaqlarına unudulmaz təəssürat bəxş etdi.

Lalə

əvvəli səh. 1-də

Diqqətə çatdırılıb ki, 2019-cu il iyulun 7-də Bakıda keçirilən UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasında Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə “Xan sarayı ilə birgə Şəkinin tarixi mərkəzi” UNESCO-nun Dünya İrsi Siyahısına daxil edilib. Bununla bağlı təşkilatın baş direktoru tərəfindən imzalanan sertifikat 2021-ci il iyulun 7-də Şəkidə keçirilən təntənəli mərasimdə şəhər rəhbərliyinə təqdim olunub. Həmin tədbirdə hər il iyulun 7-nin Şəkidə “Şəhər günü” kimi qeyd olunması qərarı alınıb.

Dövlət Turizm Agentliyi sədrinin müavini Azad Hüseynova çıxışında Şəki şəhərini özündə turizm istiqamətli bir neçə sahəni birləşdirən mədəni irs nümunəsi kimi dəyərləndirib. Qeyd edib ki, UNESCO-nun Dünya İrsi Siyahısına daxil edilən Şəkinin tarixi hissəsində onlarla abidə var. Ötən il Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə daha 58 abidənin dövlət mühafizəsinə götürülməsi Şəkinin mədəni-tarixi irsinin daha dayanıqlı şəkildə qorunması, ümumbəşəri dəyərlərinin mühafizəsi baxımından önəmlidir.

Bildirilib ki, Şəki şəhərinin tarixi hissəsini əhatə edən “Yuxarı

Baş” Dövlət Tarix-Memariq Qoruğu ərazisində bir neçə tarixi binada təmir-bərpa işləri həyata keçirilib, növbəti illərdə bu istiqamətdə işlərin mərhələli şəkildə davam etdirilməsi nəzərdə tutulub.

Rəsmi hissədən sonra Dövlət Sərhəd Xidmətinin hərbi orkestri konsert proqramı ilə çıxış edib.

Sonra bayram tədbiri “Yuxarı Baş” Dövlət Tarix-Memariq Qoruğunun ərazisində, qədim Qala divarlarının daxilində davam etdirilib. Burada yerli sahibkarların

hazırladığı məhsulların sərgisatış yarmarkası keçirilib, şəhərin tarixi mərkəzində milli tamaşalardan səhnəciklər təqdim olunub, konsert proqramları təşkil edilib, yerli sənətkarların, rəsamların əl işləri nümayiş etdirilib. Pəhləvanlar öz məharətlərini göstəriblər.

“Şəhər günü”nə həsr olunan silsilə tədbirlər çərçivəsində günlərlə saatlarında “Marxal” kompleksində Qida festivalı keçirilib. Festival Avropa İttifaqı tərəfindən maliyyələşdirilən, İqtisadi və

Sosial İnkişaf Mərkəzi, “Uluçay” Sosial-İqtisadi İnnovasiya Mərkəzi tərəfindən icra olunan layihə çərçivəsində təşkil edilib.

Avropa İttifaqının nümayəndəsi Viktor Ginner çıxışında Azərbaycanın olduqca zəngin mədəniyyətə və mətbəx nümunələrinə malik olduğunu diqqətə çatdırıb.

Milli Məclisin deputatları Vüqar Bayramov və Vüqar İskəndərov Şəkinin Azərbaycanda festival şəhəri kimi tanındığını, hər il burada keçirilən “İpək Yolu” Bey-

nəlxalq musiqi və digər festivalların şəhərin turizm potensialının genişləndirilməsi və beynəlxalq səviyyədə tanidilməsində mühüm rol oynadığını vurğulayıblar.

İyulun 7-də axşam saatlarında “Yuxarı Karvansara” mehmanxana kompleksinin həyatında “İpək Yolu” XI Beynəlxalq Musiqi Festivalı çərçivəsində “Dərviş” ansamblı çıxış edib. Axşam “Marxal” kompleksinin Yay teatrında “İpək Yolu” festivalının təntənəli açılış mərasimi olub.

əvvəli səh. 1-də

Giriş sözü ilə çıxış edən Milli Xalça Muzeyinin direktoru, Əməkdar mədəniyyət işçisi Şirin Məlikova bildirdi ki, “Azərbaycan Respublikasında xalça sənətinin qorunmasına və inkişaf etdirilməsinə dair 2018-2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı” çərçivəsində son illərdə muzeyə müxtəlif təşkilatlar, o cümlədən Heydər Əliyev Fondu, Mədəniyyət Nazirliyi, azərbaycanlı və xarici xeyriyyəçilər, kolleksiyaçılar tərəfindən tarixi və bədii əhəmiyyətli xalçalar hədiyyə edilib. Hazırda təqdim edilən “Ləmpə” xalçası da dəyərli hədiyyə kimi Şuşa filialının kolleksiyasını zənginləşdirən daha bir sənət əsəridir.

Şirin Məlikova dedi ki, bu sənət nümunəsi 1930-cu illərdə Şuşada toxunub. Belə xalçaların ilk nümunələri XIX əsrin əvvəllərindən Şuşa şəhərində toxunmağa başlanılıb. “Şuşa” adı ilə də tanınan bu cür xalçalar imarət və sarayların bəzədilməsində istifadə olunurdu. “Ləmpə” xalçası sonralar Qarabağda dəst xalı-gəbə kimi geniş yayılıb. Bu xalça dəstləri iki yan (kənərə) və bir orta xalıdan ibarətdir. Təqdim olunan xalça isə dəst xalı-gəbənin kənəsidir.

Qeyd olundu ki, “Ləmpə” xalçasını bəzəyən stilizə olunmuş gül-çiçək, xarıbülbul, yarpaq naxışları Qarabağın təbiətinə xas olan ecazkar gözəlliklərə yanaşı, burada yaşayan insanların estetik zövqünü də ifadə edir. Dünya muzeylərində və müxtəlif kolleksiyalarda qorunan bu cür unikal xalçalar indiyədək öz şöhrətini qoruyub saxlayır.

Tədbirdə çıxış edən mədəniyyət nazirinin müavini Sevdə Məmmədaliyeva bildirdi ki, Qarabağ, Şuşa xalqımız üçün müqəddəs və əziz məkandır. Şuşanın Azərbaycan xalqı üçün tarixi əhəmiyyə-

Doxsan il əvvəl Şuşada toxunan xalça yenidən Şuşaya qayıdacaq

Milli Xalça Muzeyinə hədiyyə olunan “Ləmpə” xalçasının təqdimatı keçirildi

ti, yüksək mədəni-mənəvi dəyəri nəzərə alınaraq 2022-ci il ölkəmizdə “Şuşa ili” elan edilib. Bu il 35 illik yubileyini qeyd edən Azərbaycan Milli Xalça Muzeyi Şuşa filialının məhz “Şuşa ili”ndə yenidən öz doğma şəhərinə qayıtması və onun üçün ayrılmış gözəl məkanda fəaliyyətə başlaması tarixi hadisə olacaq. Əlamətdar haldır ki, yubiley ilində hörmətli Elmira Süleymanova tərəfindən Qarabağ xalçaçılıq məktəbinin gözəl nümunəsi olan Şuşanın “Ləmpə” xalçası Milli Xalça Muzeyinin Şuşa filialına hədiyyə edilir.

Sevdə Məmmədaliyeva vurğuladı ki, Elmira Süleymanova ölkəmizdə və beynəlxalq aləmdə tanınmış ictimai-siyasi

xadim, görkəmli alim olmaqla yanaşı, gözəl qəlbi xanım, təvazökar insan, əsl vətənpərvər, böyük ziyalıdır: “Elmira xanım Azərbaycan Dövlət Universitetinin Kimya fakültəsində təhsil aldığı illərdə öz doğma şəhərinə qayıtması və onun üçün ayrılmış gözəl məkanda fəaliyyətə başlaması tarixi hadisə olacaq. Əlamətdar haldır ki, yubiley ilində hörmətli Elmira Süleymanova tərəfindən Qarabağ xalçaçılıq məktəbinin gözəl nümunəsi olan Şuşanın “Ləmpə” xalçası Milli Xalça Muzeyinin Şuşa filialına hədiyyə edilir.

Sevdə Məmmədaliyeva vurğuladı ki, Elmira Süleymanova ölkəmizdə və beynəlxalq aləmdə tanınmış ictimai-siyasi xadim, görkəmli alim olmaqla yanaşı, gözəl qəlbi xanım, təvazökar insan, əsl vətənpərvər, böyük ziyalıdır: “Elmira xanım Azərbaycan Dövlət Universitetinin Kimya fakültəsində təhsil aldığı illərdə öz doğma şəhərinə qayıtması və onun üçün ayrılmış gözəl məkanda fəaliyyətə başlaması tarixi hadisə olacaq. Əlamətdar haldır ki, yubiley ilində hörmətli Elmira Süleymanova tərəfindən Qarabağ xalçaçılıq məktəbinin gözəl nümunəsi olan Şuşanın “Ləmpə” xalçası Milli Xalça Muzeyinin Şuşa filialına hədiyyə edilir.

Elmira xanımın öz nəslinin ulularından qalmış, ona əziz olan şəxsi əmlakını muzeyə hədiyyə etməsi təqdirəlayiq haldır. Əminəm ki, onun bu nəcib əməli gözəl nümunə olacaq. Öz şəxsi əşyalarını muzeylərimizə, xüsusilə də işğaldan azad edilmiş ərazilərdə fəaliyyətini bərpa edəcək muzeylərə hədiyyə edən həmvətənlərimizin sayı getdikcə artacaq. Bu, mədəni irsimizin qorunub yaşadılması və gələcək nəsillərə ötürülməsinə, möhtəşəm Qələbəmizə böyük töhfə olacaq. Bir daha Elmira xanıma xeyirxah təşəbbüsü üçün minnətdarlıq edir və milli ənənələrimizin yaşaması, əldə etdiyimiz şanlı Zəfərin əbədiləşməsi yolunda atdığı dəyərli addıma görə təşəkkürümüzü bildiririk”.

Şuşa Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Vüsalə Fətəliyeva vurğuladı ki, Şuşa ailələrində olan ənənələrdən biri də o idi ki, başqa bir evə gələn köçən qızın cehizində mütləq Şuşanın xalçaları qoyulurdu. Qarabağ xalçaları içərisində əvəzsiz olan Şuşa xalçaları sənətkarlıq baxımından fərqli olub.

Milli Xalça Muzeyinin əməkdaşı, Əməkdar rəssam, dosent Məmmədhusəyn Hüseynov çıxışında qeyd etdi ki, türklərin 4 müqəddəs hədiyyəsi var və bunlar prinsip etibarilə ta qədimdən bəri heç vaxt dəyişməyib: qılınc, at, çadır və xalça: “Xalça bizim varlığımızı, kimliyimizi, qədimdən bəri gələn həyat tərzimizi və s. ehtiva edən sənət növüdür.

Bu gün Avropanın bir sıra muzeylərində Azərbaycan xalçaları saxlanılır. Biz özümüzdə aid olan xalçaları öyrənməliyik”.

Azərbaycan Respublikasının insan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) Səbinə Əliyeva sələfi Elmira Süleymanovanın fəaliyyəti haqqında danışdı. Qeyd etdi ki, ölkəmizin 2002-ci ildən 2019-cu ilədək ombudsmanı olan Elmira Süleymanovanın Azərbaycan haqqıqlarının dünyaya çatdırılmasında müstəsna xidmətləri var: “Mən Elmira xanıma bütün göstərdiyi xidmətlərə görə öz təşəkkürümü bildirim. Biz də çalışacağıq ki, gələcək fəaliyyətimizdə bu məsələləri daim nəzərdə saxlayaq. Mən həm Azərbaycan, həm də xarici ölkələrdə yaşayan soydaşlarımızı ermənilərin törətdikləri müharibə cinayətləri haqqında daha geniş təbliğat aparmağa dəvət edirəm. Bu, bizim hər birimizin vətəndaş borcudur”.

AMEA-nın Neft-Kimya Prosesləri İnstitutunun baş direktoru, akademik Vəqif Abbasov, Aşqarlar Kimyası İnstitutunun baş direktoru, akademik Vəqif Fərzəliyev, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradova və “Azərbaycan Sahibkar Qadınlar” İctimai Birliyinin sədri Zəmfira Ağayeva Elmira Süleymanovanın elmi, dövlət və ictimai fəaliyyəti haqqında söz əqaraq ona muzeyə bağışladığı xalçaya görə təşəkkür etdilər.

Daha sonra çıxış edən professor Elmira Süleymanova göstərilən diqqətə görə tədbir iştirakçlarına minnətdarlığını bildirdi.

Sonda qonaqlar “Ləmpə” xalçası ilə yaxından tanış olular.

Nurəddin Məmmədli

Londonda din və etiqad azadlığı üzrə beynəlxalq konfransda ölkəmiz də təmsil olunub

Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə Azərbaycandakı etnik və dini müxtəliflik haqqında danışib

İyulun 6-da Londonda din və etiqad azadlığı üzrə beynəlxalq konfrans keçirilib. Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMI) sədri şeyxülislam Allahşükür Paşazadə Böyük Britaniyanın Cənubi və Mərkəzi Asiya, Şimali Afrika regionları üzrə dövlət naziri (Xarici İşlər Nazirliyi sistemində nazir müavini postuna bərabər vəzifə) Təriq Əhmədin dəvəti ilə konfransda iştirak edib.

Dünyanın hər yerindən 700-dən çox qonağın qatıldığı konfransın açılış mərasimində Uels şahzadəsi Çarlzın və Baş nazir Boris Consonun videomüraciətləri səsləndirilib.

Tədbirdə Britaniyanın xarici işlər naziri Liz Trass və lord Təriq Əhməd çıxış edərək din azadlığının əhəmiyyəti və antisemitizm, islamofobiya, induofobiya, xristianofobiya kimi meyillərin artmağa doğru getdiyini bildiriblər. Vurğulanıb ki, nifrətə çağırışlar toqquşmalara və soyqırımlarına gətirib çıxarır.

Konfransdan sonra şeyxülislam Allahşükür Paşazadə Böyük Britaniya Baş nazirinin rəsmi iqamətgahında (Dauning Strit 10) məhdud sayda qonağın iştirak etdiyi rəsmi qəbulda olub.

Şeyxülislam Anqlikan Kilsəsinin rəhbəri arxiyepiskop Castin Vəlbi ilə də görüşüb. Castin Vəlbi şeyxülislam Allahşükür Paşazadəni görüşünə şad olduğunu bildirib. Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri onu Azərbaycana dəvət edib.

Daha sonra şeyxülislam dövlət naziri, Vimbeldon lordu Təriq Əhməd ilə görüşüb. Allahşükür Paşazadə konfransa dəvətə görə Təriq Əhmədə təşəkkür edib,

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin salamlarını ona çatdırıb. Dövlət naziri Təriq Əhməd Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin apardığı din-dövlət siyasətini, Azərbaycanın uğurlarını yüksək qiymətləndirdiyini qeyd

edib. O, Allahşükür Paşazadə kimi dünya miqyasında dinlərarası dialoq sahəsində xidmətləri olan şəxsin konfransda iştirakının tədbirə dəyər qatdığını qeyd edib. Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri lord Təriq Əhməd Azərbaycanca dəvət edib.

QMI sədri Britaniya Lordlar Palatasının üzvü, Koventri yepiskopu Kristofer Koksvoort ilə də görüşüb.

Görüşdə şeyxülislam Allahşükür Paşazadə 44 günlük Vətən müharibəsi haqqında məlumat verib, otuz il işğal altında qalan Azərbaycan torpaqlarının Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli Azərbaycan Ordusu tərəfindən azad olduğunu bildirib.

QMI sədri Britaniya Lordlar Palatasının üzvü, Koventri yepiskopu Kristofer Koksvoort ilə də görüşüb.

bycan Ordusu tərəfindən azad olduğunu bildirib.

Qeyd edib ki, işğal dövründə Ermənistan Azərbaycana məxsus İslam abidələrini ya tamamilə məhv edib, ya təhqir edib, ya da mənsəyini saxtalaşdırıb, məsclərlər, qəbiristanlıqlar vandalizmə məruz qalıb. Bunun əksinə olaraq, Bakının mərkəzində erməni kilsəsi qorunub saxlanılıb. İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə rus pravoslav və qədim alban kilsələrinin mənsəyi qəsdən saxtalaşdırılaraq qırıq-yanmışdırılıb.

Vurğulanıb ki, Azərbaycanda etnik və dini müxtəliflik ölkəmizin milli sərvəti kimi dəyərləndirilir. Qarabağ torpaqlarında bütün dini məbədlər bərpa edilir, yenidən qurulur. Bölgəmizin ümumi sabitliyi və tərəqqisi üçün Azərbaycan və erməni xalqlarının sülh içində yanaşı yaşaması zəruridir. Bu gün Azərbaycanın sülhə çağırışları etdiyi halda, qarşı tərəf revanşizmə yönəlir.

Şeyxülislam konfransda iştirak edən Britaniya yəhudi icmasının baş rəvvini Efrayim Mirvis, BMT Baş katibinin müavini, Sivilizasiyalar Alyansının Ali nümayəndəsi Migel Anhel Moratino, Simon Vizental Mərkəzinin rəhbəri Abraham Kuper və bir sıra ölkələrin nazirləri ilə də görüşüb.

“Müharibədən sonrakı dövrdə Azərbaycanın sülh və yaradıcılıq təşəbbüsləri” mövzusunda tədbir təşkil olunub.

Tədbirdə çıxış edən XİN-in Mətbuat xidməti idarəsinin rəhbəri Leyla Abdullayeva ötanilki “Diplomatiya həftəsi”nin 44 günlük Vətən müharibəsindəki Zəfərimizə həsr olduğunu xatırladı.

XİN rəsmisi bildirib ki, Azərbaycanla-Türkiyə arasında strateji müttəfiqlik münasibətləri mövcuddur. Tarixdə belə sıx münasibətləri olan ölkələri tapmaq mümkün deyil. Ölkələrimiz arasında müttəfiqlik və qarداşlıq münasibətlərinin daha da dərinləşdirilməsi üçün səylərimizi əsirgəməyəcəyik. Azərbaycan Türkiyənin dəstəyini həmişə hiss edib. Münasibətlərimizin sağlam təməllər üzərində qurulması bütün dövrlərdə özünü göstərib.

Azərbaycanın 44 günlük Vətən müharibəsində torpaqlarını işğaldan azad etməsindən danışan Türkiyənin Azərbaycanadakı səfiri Cahit Bağcı bildirib ki, Azərbaycanın bu Zəfəri digər ölkələrə nümunədir.

Azərbaycanın türk dövlətləri arasında lokomotiv rolunu oynadığını vurğulayan səfir Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv ölkələrin bir yerdə fəaliyyət göstərməsinin hazırkı dövrdə xüsusi əhəmiyyət kəsb etdiyini vurğulayıb.

Postmünaqişə mərhələsində Azərbaycanın sülh və quruculuq səyləri

Növbəti “Diplomatiya həftəsi”ndə müzakirə olunur

9 iyul Azərbaycanda diplomatik xidmət işçilərinin bayramıdır. Bu günün tarixi 1919-cu il iyulun 9-da Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Xarici İşlər Nazirliyinin diplomatik fəaliyyət haqqında ilk normativ sənədinin – XİN-in katibliyi haqqında müvəqqəti təlimatı təsdiq edilməsi ilə bağlıdır. Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə (24 avqust 2007-ci il) 9 iyul Azərbaycanda diplomatik xidmət əməkdaşlarının peşə bayramı günü elan edilib.

Əlamətdar gün münasibətilə ölkəmizdə növbəti “Diplomatiya həftəsi” keçirilir.

İyulun 7-də Xarici İşlər Nazirliyi (XİN) və ADA Universitetinin

birgə təşkilatçılığı ilə “Postmünaqişə mərhələsində Azərbaycanın sülh və quruculuq səyləri” mövzusunda “Diplomatiya həftəsi”nin açılış mərasimi olub.

Mərasimdə ADA Universitetinin prorektoru Fərid İsmayilzadə çıxış edərək iştirakçıları salamlayıb. Könüllü gənclərin iştirakı ilə keçirilən açılış mərasimində əsas qonaq qismində xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov çıxış edib.

Bu tədbirin ənənəvi xarakter daşıdığını diqqətə çatdıran nazir Ceyhun Bayramov qeyd edib ki, artıq üçüncü dəfədir “Diplomatiya həftəsi” təşkil edilir. Tədbirin əsas məqsədi bu sahəyə marağı olan gənclərlə və könüllülərlə birgə proqramlar tərtib etmək, ən aktual məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparmaq, Azərbaycanın bu və ya digər sahədə dünyada cərəyan edən məsələlərdə mövqeyinin öyrənilməsindən ibarətdir.

Qeyd edək ki, həftə çərçivəsində dövlət rəsmilərinin, diplomatların gənc könüllülərlə görüşləri, müxtəlif tədbirlər nəzərdə tutulub.

“Diplomatiya həftəsi” çərçivəsində iyulun 7-də Türkiyənin Azərbaycandakı Səfirliyində

Şəfiriyyində

Akademik Musiqili Teatrda “Məchul pilləkən”in premyerası

İyulun 3-dən 10-dək Azərbaycan Dövlət Akademik Musiqili Teatrında “Premyeraların paradi” festivalı keçirilir. Festival çərçivəsində teatrın repertuarına yeni daxil edilən 7 tamaşanın nümayişi nəzərdə tutulur.

İyulun 5-də isə teatrda “Premyeralar paradi” festivalı çərçivəsində “Məchul pilləkən” balet-tamaşasının premyerası olub.

Ölkənin tanınmış balet artistləri, teatr xadimləri, incəsənət ustalarının izlədiyi tamaşa anlaşıqla keçib. Narkomanıyaya qarşı bir təbliğat vasitəsi kimi nəzərdə tutulan səhnə əsərinin süjet xətti, bədii tərtibatı tamaşaçılarda maraq doğurub.

Tamaşanın quruluşçu baletmeysteri, həm də baş rolun ifaçısı gənc balet artisti Məhəmməd Abdullayev, quruluşçu rejissoru Samir Qulamov, quruluşçu rəssamı Vüsal Rəhimdir.

Tamaşada əsas qadın rolunu Əməkdar artist Viktoriya Şahmurova, solo partiyaları Məhəmməd Abdullayev və Roman Krasnov ifa ediblər.

Kütləvi səhnələrdə teatrın balet truppasının digər üzvləri Aynurə Əsgərova, Rəbiyyə Əliyeva, Rəyza Mehərizadə, Elvira Əzizova, Anna Cabbarova, İlonə Sementsova, Aygül Həsənova, İrəna Kərimova, Kamran Həsənov və Yaqub Bəhramov oynayıblar.

Musiqi tərtibatında xarici bəstəkarların əsərlərindən, eyni zamanda Əməkdar artist Sevdə Ələkbərzadənin ifasından istifadə edilib.

İsveç səfiri Xalça Muzeyinə kitab hədiyyə edib

İsveç Krallığının ölkəmizdəki səfiri Kristian Kamill Azərbaycan Milli Xalça Muzeyində olub.

Muzeyin direktoru Şirin Məlikova ilə görüş zamanı səfir İsveç və Azərbaycan arasında müxtəlif sahələrdə mövcud olan əməkdaşlığın, o cümlədən mədəni əlaqələrin daha da inkişaf edəcəyinə inandığını deyib. Bunun üçün birgə tədbirlərin həyata keçirilməsinin vacibliyindən danışılıb.

Diplomat Xalça Muzeyinə tekstil tarixçisi Viveka Hansenin “Textilia Linnaeana: XVIII əsrin qlobal tekstil ənənələri və ticarəti” kitabını hədiyyə edib.

Şirin Məlikova səfir Kristian Kamillə Azərbaycan mədəniyyətinə göstərdiyi marağa, muzeylə daim sıx əlaqədə olduğuna görə təşəkkürünü bildirib. Direktor hədiyyə edilən qiymətli kitabın muzey kitabxanasında öz layiqli yerini tutacağını deyib.

Yeniyyətə ifaçılar beynəlxalq müsabiqələrdə uğur qazanıblar

Litvanın Yuodkrante şəhərində “Baltic Voice” adlı gənc vokalçıların ənənəvi beynəlxalq müsabiqəsi keçirilib.

Müsabiqədə ölkəmizi Bakı Şəhər Mədəniyyət Baş İdarəsi M.Maqomayev adına 26 nömrəli onbirlikli Musiqi məktəbin vokal sinfinin şagirdi Tamilla Həsənova təmsil edib.

20 ölkədən 136 gənc vokalçının qatıldığı müsabiqədə 11 yaşlı Tamilla Həsənova üçüncü yeri layiq görüldü.

***

Paytaxtın Niyazi adına 22 nömrəli Uşaq musiqi məktəbinin piano ixtisası üzrə 5-ci sinif şagirdi Zəhra Aslanlı isə Fransanın paytaxtı Parisdə keçirilən “Nouvelles Etoiles” onlayn müsabiqəsində uğur qazanıb.

Baş idarədən bildirilib ki, beynəlxalq müsabiqələr laureatı olan Zəhra 10-12 yaş kateqoriyasında 100 baldan 80 bal toplayaraq II yere layiq görüldü və diplomla təltif olundu. Onun müəllimi Gülnar Mirzəyeva təşəkkürnamə ilə təltif edilib.

İrəvanın əzəli sakinləri olmuş azərbaycanlıların sonuncu tarixi nişanəsi

Təpəbaşı məhəlləsində Azərbaycan xalqının irsinin məhv edilməsi ilə bağlı UNESCO-ya müraciət ünvanlanıb

Tədqiqatlar bu şəhərin dərin qatlarında hələ də Azərbaycan şəhərinə aid məlumatların qaldığını söyləməyə imkan verir. Lakin Ermənistan üzərində yaşadığı bu tarixi məkanın torpaq altında qalan mədəni irsini qəbul etmədiyi üçün dağıntıları bu qatlarda da davam etdirir. Buna sübut kimi 2003-ci ildə İrəvan şəhərinin Respublika meydanında aparılan qazıntı işlərini də göstərmək olar. Ermənistan rəhbərliyi qazıntı nəticəsində torpaq altında qalmış azərbaycanlı-müsəlman məzarlığının nümunələri aşkar olunan zaman qəfildən abidənin üzərini yenidən torpaqla örtmək tapşırığı verib.

Müraciətdə vurğulanı ki, İrəvan şəhərinin tarixini bu gün özündə əks etdirən və azərbaycanlıların mədəni irsinin yeganə sübutu olaraq qalan məkan Təpəbaşı məhəlləsidir. Təpəbaşı (ermənilər Kond adlandırırlar) İrəvan şəhərinin günümüzə qədər gəlib çatmış yeganə tarixi nümunəsidir. Bu his-

sə öz yaddaşında İrəvanın XVII əsrdən müasir dövrümüzdə qədr olən tarixi kodunu daşımaqdadır. Tarixən azərbaycanlıların yaşadığı və hazırda 16 hektara qədər kiçildilən Təpəbaşı məhəlləsi günümüzdə məhv olmaq və Yer üzündən silinmək təhlükəsi ilə üz-üzədir. Ermənistanda azərbaycanlıların yaratdıqları maddi-mədəni irs haqqında məlumatlar gizlədilir və hissə-hissə dağıdılır. Ermənistan rəhbərliyi artıq bir müddətdir ki, Təpəbaşı hissəsini tamamilə dağıdaraq yerində müasir yaşayış binaları inşa etməyi planlaşdırır. Onlar bu yolla bir zamanlar İrəvanın əsas sakinləri olan azərbaycanlıların sonuncu nişanəsini – tarixi kodunu məhv etmək istəyirlər.

Təpəbaşı Azərbaycan mədəniyyəti, o cümlədən bəşər mədəniyyəti üçün son dərəcə önəmli əhəmiyyət kəsb edir. Tarixi İrəvan şəhərinin özəyi sayılan bu hissə vahid tarixi-şəhərsalma mühitini özündə əks etdirir.

Qeyd olunur ki, XIX əsrin I yarısında Təpəbaşı hissəsində yerləşən küçə və məhəllələrin adları Azərbaycan adları idi. Məsələn, Dərəkənd, Axund, Xan bağları, eləcə də Əsəd bəy, Adalyar, Təpəbaşı, İmarət və Daşlı küçələrini sadalamaq olar. Hazırda Ermənistan milli arxivində saxlanılan kameral təsvirlər göstərir ki, şəhərin Təpəbaşı hissəsindəki məhəllə və küçələr sonrakı dövrlərdə də eyni adla və eyni etnik tərkiblə qalıb. İstər 1880-ci illərə aid şəhər planı, istərsə də B.Mehrabovun 1906-1911-ci illərə aid İrəvan şəhərinin planı deyilənləri bir daha sübut edir. Təpəbaşı hissəsində mövcud olan küçə adları XX əsrin əvvəllərində də Azərbaycan dilində adlandırılırdı. Bütün bunları dövrün arxiv sənədləri də təsdiqləyir. XIX əsr boyunca ermənilərin tarixi Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsinə baxmayaraq, İrəvan şəhərinin əhalisinin etnik tərkibində yenə də azərbaycanlıların üstünlük təşkil etdiyi aydın görünür.

Müraciətdə bildirilir ki, vaxtilə azərbaycanlılardan ibarət olan bu məhəllənin etnik tərkibi tarixin üç mərhələsində (1918-1920-ci, 1948-1953-cü, 1988-ci illər) süni şəkildə dəyişdirilib və bu gün ermənilərdən ibarət monoetnik məhəlləyə çevrilib. Burada yaşayan insanlar özlərini yerli irəvanlı adlandırırsalar da, onların çox kiçik bir qismi daha öncədən bu ərazidə yaşadığına dair sübutlar gətirə bilər. Lakin burada yaşayanların böyük hissəsi 1920-ci illərdə hələ İrəvan adlandırılan şəhərə qonşu dövrlərdən köçürülən ermənilərdən ibarətdir. Həm Ermənistan, həm də Azərbaycan arxivlərində bunu sübut edən minlərlə sənəd saxlanılmaqdadır.

Müraciətdə UNESCO rəhbərindən bəşəriyyətin maddi-mədəni irsinin tərkib hissəsi olan İrəvan şəhərinin Təpəbaşı hissəsində tarixən azərbaycanlılara məxsus olmuş məhəllə sisteminin və bu məhəllələrdə mövcud olan abidələrin dağılmasının qarşısının alınmasına və onların xüsusi qorunma altına alınmasına kömək etmək xahiş olunur.

Müraciətdə o da xatırladılır ki, 2022-ci il 4 fevral tarixində Azərbaycan, Fransa, Ermənistan liderlərinin və Avropa İttifaqı Şurası rəhbərinin videoformatda görüşünün nəticəsi olaraq UNESCO-nun Ermənistan və Azərbaycanca missiyalarının həyata keçirilməsi planlaşdırılıb: "Biz UNESCO-ya müraciət edərək xahiş edirik ki, səfər zamanı öz üzərinə öhdəlik götürən Ermənistanın paytaxtı İrəvanda yerləşən tarixi Təpəbaşı məhəlləsi də missiyanın gedəcəyi ünvanlardan biri olsun. Ümid edirik ki, UNESCO-nun missiyanının fəaliyyətinə Ermənistanda mənə tədrədilməyəcək".

Müraciətdə UNESCO rəhbərindən bəşəriyyətin maddi-mədəni irsinin tərkib hissəsi olan İrəvan şəhərinin Təpəbaşı hissəsində tarixən azərbaycanlılara məxsus olmuş məhəllə sisteminin və bu məhəllələrdə mövcud olan abidələrin dağılmasının qarşısının alınmasına və onların xüsusi qorunma altına alınmasına kömək etmək xahiş olunur.

III yazı

270 yaşlı Şuşa şəhəri təkcə musiqi, söz-sənət beşiyi kimi deyil, həm də tarixi abidələri ilə məşhurdur. "Şuşanın abidələri" rubrikasında mədəniyyət paytaxtımızın tarixi-mədəni tikililəri haqqında söz açmağa davam edirik.

İbrahimxəlil xanın qəsr

Tarixçi alim, akademik Yaqub Mahmudov və professor Camal Mustafayevin "Şuşa – Pənahabad" kitabında qeyd edilir ki, Qarabağ xanları Şuşada saray və imarətlərin tikintisinə böyük diqqət yetirirdilər. Şuşada tikilmiş xan sarayları özlərinin həcminə, formasına və memarlıq üslublarının orijinallığına görə diqqəti cəlb edirdi. Onlar əksər hallarda şüşəli pəncərələrə malik olub, yonulmuş daşlardan tikilir və oyma naxışlarla bəzədilmiş taxta qapılarla tamamlanırdı. Sarayların qapı və pəncərələrinin hazırlanması, onlara tavan və taxtapuş vurulması ilə şəhərdə fəaliyyət göstərən 14 nəfər ağacişləmə ustası – dülgər, xarrat məşğul olurdu. Saraylar, adətən ikitaylı qapıları olan hündür divarlarla əhatə olunurdu.

İbrahimxəlil xan sarayı və ya İbrahimxəlil xanın qəsr Şuşa şəhərinin cənub-şərq hissəsində, Daşaltı kəndi yaxınlığında yerləşir. Bəzi mənbələrdə saray həm də Qarabağ xanının sarayı adlandırılır ki, bu da İbrahimxəlil xanın hakimiyyəti dövründə sarayın xan iqamətgahı olması ilə əlaqədardır.

Azərbaycanın feodal dövrü qala-şəhərləri üçün xan sarayının yerləşdiyi qəsrlər xarakterikdir. XVIII əsrin əvvəllərindən formalaşmağa başlayan xanlıqların paytaxtı olan yeni şəhərlərdəki qəsrlərdə hökmdar və onun ailəsinin yaşaması, təhlükəsizliyi və fəaliyyətini təmin etmək üçün saray kompleksi və digər köməkçi binalar yerləşirdi. XVI-XVIII əsrlərdə Azərbaycanda hökmdar qəsrləri içəri qala, Bala qala və ya Ərk (Təbrizdə olduğu kimi) adlandırılırdı.

Adətən feodal şəhərlərinin inşasına hökmdar qəsrinin inşasından başlanılırdı. Şuşa qalasının yerləşdiyi ərazi özünəməxsus strateji xüsusiyyətiə malik olduğuna görə, qaladaxili qəsrlərin, o cümlədən Pənahəli xanın qəsrinin inşasına Şuşa qalasının inşası ilə eyni dövrdə başlanılıb. Qarabağ tarixçisi Mir Mehdi Xəzani Şuşa qalasının inşası olumasından bəhs edərkən Pənahəli xanın sifarişli ilə qala daxilində sarayların da inşası edilməsini vurğulayır: "Pənah xan Şuşada özünə balaca qalaya oxşar qala divarları ilə əhatə edilmiş saray inşa etdirdi. Öz sarayı yaxınlığında isə təpə üzərində oğlu İbrahimxəlil üçün saray inşa etdirdi".

İbrahimxəlil xanın sarayı kvadrat formalı tikili olmaqla dörd tərəfdən qala divarları ilə əhatə olunub. Qala divarlarının dörd küncündə içəridən açıq olan yarım dairəvi qüllələr yerləşir. Qəsrin içərisindən qüllələrə birləşən yaşayış binalarında sarayda yaşayanlara xidmət edən qulluqçular yaşayırdı.

Şuşanın abidələri

Qəsrin şimala istiqamətlənən əsas girişi qabağa çıxmış prizmatik həcmli müdafiə olunur. Bu baxımdan qəsrin girişi Şuşa qalasının Gəncə qapısında təbiq edilmiş texnikanı təkrarlayır. Bu cür tikinti texnikası qapının müdafiəsini gücləndirərək ona birbaşa yaxınlaşmaq imkanını sıfıra endirir.

Saray kompleksinə daxil olan qala-şəhərləri üçün xan sarayının yerləşdiyi qəsrlər xarakterikdir. XVIII əsrin əvvəllərindən formalaşmağa başlayan xanlıqların paytaxtı olan yeni şəhərlərdəki qəsrlərdə hökmdar və onun ailəsinin yaşaması, təhlükəsizliyi və fəaliyyətini təmin etmək üçün saray kompleksi və digər köməkçi binalar yerləşirdi. XVI-XVIII əsrlərdə Azərbaycanda hökmdar qəsrləri içəri qala, Bala qala və ya Ərk (Təbrizdə olduğu kimi) adlandırılırdı.

Adətən feodal şəhərlərinin inşasına hökmdar qəsrinin inşasından başlanılırdı. Şuşa qalasının yerləşdiyi ərazi özünəməxsus strateji xüsusiyyətiə malik olduğuna görə, qaladaxili qəsrlərin, o cümlədən Pənahəli xanın qəsrinin inşasına Şuşa qalasının inşası ilə eyni dövrdə başlanılıb. Qarabağ tarixçisi Mir Mehdi Xəzani Şuşa qalasının inşası olumasından bəhs edərkən Pənahəli xanın sifarişli ilə qala daxilində sarayların da inşası edilməsini vurğulayır: "Pənah xan Şuşada özünə balaca qalaya oxşar qala divarları ilə əhatə edilmiş saray inşa etdirdi. Öz sarayı yaxınlığında isə təpə üzərində oğlu İbrahimxəlil üçün saray inşa etdirdi".

İbrahimxəlil xanın sarayı kvadrat formalı tikili olmaqla dörd tərəfdən qala divarları ilə əhatə olunub. Qala divarlarının dörd küncündə içəridən açıq olan yarım dairəvi qüllələr yerləşir. Qəsrin içərisindən qüllələrə birləşən yaşayış binalarında sarayda yaşayanlara xidmət edən qulluqçular yaşayırdı.

həllə meydanlarının ən görkəmli yerlərində yerləşirdi. Xarici görkəminə görə çox sadə olan bu məscidlər yaşayış evlərini xatırladırlar. Ancaq bu məscidlərin daxili quruluşu dini mərasimlərin həyata keçirilməsi üçün zəruri olan bütün tələblərə cavab verirdi. Şuşanın məhəllə məscidlərindən biri də Seyidli məscidi idi.

Məscid Şuşa şəhərinin Seyidli məhəlləsində, Telman və Qarayəğdioğlu küçələrinin kəsişməsində yerləşir. Məscidin iki-mərtəbəli formada, XVIII əsrdə tikildiyi ehtimal edilir. Düzbucaqlı formaya malik məscidin ibadət salonu Mamay və ya Saatlı məscidləri kimi üçnefli bölgüyə malik deyil. Yerli əhəmiyyətli abidələr siyahısında olan bu məscid erməni işğalı dövründə vandəlizmə məruz qalıb.

İbrahimxəlil xanın şəşpəri, Cavad xanın qəlyanı

Tarix Muzeyinin fondlarında saxlanılır

AMEA-nın Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin Silahlar və bayraqlar fondunda XVIII-XIX əsrin birinci rübündə Azərbaycan xanlarının hakimiyyət rəmzləri (şəxsi ştandart, tuğ, buncuq, şəşpər, toppuz) qorunur. Təqdim olunan şəşpər Qarabağ xanı İbrahimxəlil xan Cavanşirin (1763–1806) hakimiyyət rəmzi hesab olunub.

Bu barədə muzeydən məlumat verilib. Qeyd edilib ki, şəşpər 1806-cı ildə İbrahimxəlil xanın qətli zamanı rus qoşunları tərəfindən ələ keçirilib. 1913-1917-ci illərdə Tiflisdəki Qafqaz Hərbi-Tarix Muzeyində nümayiş olunub, 1928-ci ildə Azərbaycana qaytarılıb. Poladdan olan şəşpər bütövlükdə qızıl işləmələrlə, nəbəti ornamentlərlə bəzədilib.

Şəşpər Qarabağ və Şuşa şəhərinin tarixinə dair sərgidə ziyarətçilər üçün nümayiş olunur.

Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin Etnografiya fondunda isə Gəncə xanı Cavad xana (1786-1804) məxsus qəlyan çubuğu qorunur.

Muzeydən bildirilib ki, qəlyan çubuğu xüsusi sifarişlə Şamaxı sənətkarları tərəfindən hazırlanıb. Üzərində müxtəlif rəngli minucuklarla həndəsi zolaqlar, buta təsvirləri işlənib. Mərkəzində isə xanın mərhum oğlanlarının təsvirləri salınıb. Fərqli rəngli minucuklardan istifadə çubuğa xüsusi estetik görünümlü bəxş edib.

Fondun kolleksiyasını zənginləşdirən çubuq 1941-ci ildə muzeyə verilib.

Evin tikintisini Abbasqulu bəyin atası Kərbəlayı Mirzə Əkbər bəy başlayıb. Mirzə Əkbər dünyasını dəyişdikdən sonra Abbasqulu bəy evin tikintisini tamamlayıb.

3 mərtəbəli evin iri və geniş şüşəbəndi başdan-ayağa antik rəsmlərlə bəzədilib. Hər mərtəbədə 200-250 nəfərlik zal, şüşəbənd, yataq otağı, uşaq otağı, buxarılı aşpazxana və s. olub.

Azərbaycan sovetləşdirildəndən sonra Abbasqulu bəyin evi müsadirə edilir, özü isə ailəsi ilə birlikdə Bakıya köçür. Sonradan bu ev rəsm qalereyasına çevrilir.

Evin sahibi Şuşanın məşhur soylarından biri Zohrabbayov-nəslindən olan II gildiyə taciri Abbasqulu bəy Zohrabbayovdur. Abbasqulu bəy Kərbəlayı Mirzə Əkbər bəy oğlu 1868-ci ildə Şuşa şəhərində doğulub. İbtidai təhsilini molla yanında aldıqdan sonra mədrəsədə oxuyub.

1992-ci ildə erməni silahlı qüvvələri tərəfindən Şuşa işğal edildikdən sonra bina talan edilib, şəkəbədən ibarət pəncərələri və divar rəsmləri dağıdılıb. Tikili Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən yerli əhəmiyyətli memarlıq abidəsi kimi qeydiyyatla alınıb.

Nurəddin Məmmədli

Yaradanın insanlığa lütf və inayətinin rəmzi

Xalqımız ikinci ildir müqəddəs Qurban bayramını
Zəfər ab-havasında qarşılayır

İyulun 9-u İslam aləminin ən əziz və müqəddəs bayramlarından olan Qurban bayramının ilk günüdür. Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMİ) sədri şeyxülislam Allahşükür Paşazadə Uca Yaradana sədaqətin və ilahi lütfün təcəllisi olan mübarək Qurban bayramı münasibətilə Azərbaycan xalqına təbrik müraciəti ünvanlayıb.

Təbrikdə qeyd olunur ki, mübarək Qurban bayramı Rəbbimizin insanlığa lütf və inayətinin rəmzidir. Bütün səmavi dinlərin əziz tutduğu, Həzrət İbrahim əleyhissalamın əhdi və Həzrət İsmayıl əleyhissalamın adı ilə bağlı bu müqəddəs gün əsrlər boyudur ki, dünyamıza ümum-bəşəri birlik və insanpərvərlik mesajını çatdırır.

Müraciətdə Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin Qazılar Şurasının ənənəvi olaraq Qurban bayramına dair tövsiyələri də qeyd olunur. Bildirilir ki, Qurban bayramına dair hökmlərə və şəri qaydalara əsasən, qurban kəsmək Məkkədə həcc ziyarətini icra edən zəvvarlara vacib

buyurulub. Digər yerlərdə isə imkanı olan adamların qurban kəsmələri sünnet əməl, Qurban etini fəqir və kasıb ailələrə paylamaq böyük savab sayılır.

“Adətən qurbanlıq üçün qoyuna üstünlük verilir. Lakin keç, inək və dəvəni də qurbanlıq üçün seçmək olar. Həmin etin bölgüsündə hər kəs azaddır, hərçənd imkansızlara yardım etmək dinimizin ruhuna daha yaxındır, çünki belə davranmağı əziz Peyğəmbərimiz (s) bizlərə tövsiyə edib. Qurbanlaşma ayını təmizlik və yüksək sanitariya şəraitində, münasib yerlərdə icra edilməlidir. Şəriət qaydalarına görə, qurban kəsilən heyvan sağlam və kəsime yararlı olmalıdır...

Şəriətə görə, heyvanın üzü qibləyə uzadılaraq, Qurban niyyəti ilə Allahın adı çəkilərək kəsilməsi vacibdir. Qurbanlıq əsasən üç hissəyə bölünür: bir hissəni qurban sahibi özünə, digər hissə fəqir və kasıb ailələrə, üçüncü hissəsinin isə hədiyyə kimi qohum-əqrəbəyə paylanması tövsiyə olunur”, – deyə müraciətdə bildirilir.

Qeyd olunur ki, AMEA Şamaxı Astrofizika Rəsədxanasının hesablamalarına əsasən, Azərbaycan üfzündə hilalin görünməsinə uyğun olaraq Qurban bayramı zilhiccə ayının 10-na – miladi təqvimlə iyulun 9-a təsadüf edəcək. Şəriətə uyğun olaraq Qurban kəsimi 9 iyul tarixindən başlayaraq 3 gün davam edə bilər. İyul ayının 9-da məscidlərdə birgə Bayram namazları qılınacaq. Azərbaycanda Qurban bayramı rəsmi olaraq iki gün qeyd olunur.

Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşanın irsi alman alimin təqdimatında

Xəbər verdiyimiz kimi, Almaniyanın Qiesen Universitetinin (Justus Liebig University Giessen) dosenti, tanınmış türkoloq alim Mixael Reynhard Hessin “Şuşanın irsi. Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtının tarixi və inkişaf yolu” kitabı çapdan çıxıb. Bu günlərdə Azərbaycanda olan alim kitabın təqdimat mərasimlərində iştirak edib, görüşlər keçirib.

İyulun 4-də ADA Universitetində Mixael Reynhard Hessin kitabının təqdimatı keçirilib. Tədbirdə Qaqçınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin rəhbərliyi, Milli Məclisin deputatları, universitetin müəllim və tələbələri, elmi ictimaiyyətin nümayəndələri və Şuşa ziyalıları iştirak edəblər.

ADA Universitetinin prorektoru Fəriz İsmayilov Almaniya ilə əlaqələrin ölkəmiz üçün mühüm əhəmiyyət daşıdığını, bu əlaqələrin möhkəmlənməsinə xidmət edən hər bir addımın məmnunluq hissi doğurduğunu, alman alimin Şuşa haqqında yazdığı monoqrafiyanın Azərbaycan həqiqətlərinin Avropada yayılmasına sanballı töhfə olduğunu bildirib. O, kitabın ərsəyə gəlməsində müəllifin böyük əmək sərf etdiyini vurğulayaraq monoqrafiyada 1500 sitatdan və 600-dən çox mənbədən istifadə olunmasını mövzuya fundamental elmi yanaşmanın göstəricisi kimi dəyərləndirib.

Qaqçınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Rövşən Rzaev Şuşa haqqında elmi araşdırmalara əsaslanan kitabın yazılmasının əhəmiyyətindən danışib, alman alimin fəaliyyətinin minnətdarlıq hissi doğurduğunu bildirib.

Xarici İşlər Nazirliyinin Linqvistik təminat idarəsinin rəisi Rizvan Nəbiyev kitabın müəllifi və məzmunu barədə tədbir iştirakçılarına ətraflı məlumat verib. M.Hessin türkoloji tədqiqatları, filoloq-alimin xalqımızın ədəbi-mədəni irsinə dərin maraq göstərdiyi, bir sıra türk dil-

ləri ilə yanaşı, Azərbaycan dilini də mükəmməl bildiyi diqqətə çatdırılıb. Vurğulanıb ki, Şuşa şəhərinin mədəni, ədəbi və etnoqrafik baxımdan Azərbaycana məxsusluğunun alman alimi tərəfindən təkzib olunmaz fakt və dəlillərlə sübuta yetirilməsi təqdim edilən kitabın mühüm məziyyətidir.

Azərbaycan dilində çıxış edən M.Hess kitabın mündəricatı haqqında danışib, onun hər bir bölməsində işıqlandırıldığı məsələlərə dair geniş izahat verib, ölkəmizin tarixinə, ədəbi-mədəni irsinə bələdliyini maraqlı fikirləri ilə bir daha nümayiş etdirib.

Milli Məclisin deputatları Etibar Əliyev, Ceyhun Məmmədov, Nurlan Həsənov, Fatma Yıldırım, ADA Universitetinin professoru Nəriman Qasımoğlu, Şuşa ziyalılarından Xalq artisti Yalçın Adıgözəlov, tədqiqatçı-jurnalist Vəlif Quliyev, şair-publisist Kərim Kərimli və başqaları çıxış edərək Azərbaycan həqiqətlərinin Avropada tanındılması və təbliği naminə gördüyü vacib və faydalı işə görə alman alimə minnətdarlıq bildirib, ona bundan sonrakı fəaliyyətində uğurlar arzulayıblar.

***

vektiv məlumatların çatdırılması ilə deyil, eyni zamanda, Qarabağın, Şuşanın mədəniyyəti və tarixi ilə bağlı obyektiv informasiyaların təhrif olunmasına qarşı elmi mənbə kimi olduqca əhəmiyyətlidir. Belə tədqiqatların dəstəklənməsinin vacib olduğunu deyən rektor kitabın təqdimatının “Şuşa li”ndə BSU-da keçirilməsinin əhəmiyyətini vurğulayıb.

Milli Məclisin deputatı Nigar Arpadarai kitabın Azərbaycan tarixini öyrənmək istəyənlər üçün dəyərli tədqiqat nümunəsi olduğunu deyib.

Təhsil nazirinin müşaviri Nicat Məmmədli Qərb müəllifləri tərəfindən xarici dillərdə Azərbaycan tarixi ilə bağlı kitabların yazılmasının önəmini qeyd edib.

Xarici İşlər Nazirliyi nümayəndəsi Rizvan Nəbiyev alman alimin Azərbaycanla bağlı olan fəaliyyəti haqqında məlumat verib, “Şuşanın irsi. Azərbaycan

mədəniyyət paytaxtının tarixi və inkişaf yolu” kitabında yer alan tarixi faktların əhəmiyyətindən danışib.

Kitabın müəllifi Mixael Reynhard Hess çıxışında bildirib ki, nəşrin əsas qayəsi Şuşanın və Qarabağın Azərbaycanın ədəbiyyat və mədəniyyət tarixindəki zəngin irsini qərbl oxuculara çatdırmaqdır. Kitabda işğalçıların Şuşanın irsini silmək, təhrif və inkar etmək və bununla da, Azərbaycansız Şuşa və Qarabağ tarixi uydurmaq kimi cəfəng cəhdlərinə qarşı elmi əsaslandırılmış dəlillər ortaya qoyulduğunu diqqətə çatdırıb. Qeyd edib ki, kitab almandilli auditoriyaya, həmçinin Avropa oxucularına ünvanlanıb.

Qaqçınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin müavini Fuad Hüseynov Şuşa ilə bağlı xaricdə nəşr olunan ilk elmi monoqrafiya kimi kitabın Azərbaycanın tarixi Zəfərinə, “Şuşa li”-nə böyük töhfə olduğunu deyib.

***

Almaniyalı alimlə iyulun 5-də Xarici İşlər Nazirliyində də görüş keçirilib. Mixael Reynhard Hess “Şuşanın irsi. Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtının tarixi və inkişaf yolu” kitabını nazir Ceyhun Bayramova təqdim edib.

Ceyhun Bayramov Azərbaycanın Qarabağ bölgəsi ilə bağlı xarici mütəxəssislər, elm adamları tərəfindən araşdırmaların aparılmasının vacibliyini vurğulayıb və bu mənada kitabın dəyərini yüksək olduğunu söyləyib, alimə gələcək fəaliyyətində yeni nailiyyətlər arzu edib.

***

Mirzə Kazimbəyin anadan olmasının 200 illiyi münasibətilə

Bu il görkəmli şərqşünas və maarifçi, Rusiya Elmlər Akademiyasının ilk azərbaycanlı üzvü Mirzə Kazimbəyin (1802-1870) anadan olmasının 220-ci ildönümüdür.

Rus şərqşünaslığı elminin banilərindən biri olan Mirzə Kazimbəy Peterburq Universiteti Şərq dilləri fakültəsinin ilk dekanı, eyni zamanda Britaniya Kral Şərqşünaslar Cəmiyyətinin üzvü olub.

Azərbaycan Milli Kitabxanası şərqşünas alimin 220 illiyi münasibətilə virtual sərgini istifadəçilərə təqdim edib.

Kitabxanadan bildirilib ki, virtual sərgidə fotolar, Mirzə Kazimbəyin müəllifi olduğu kitablar, haqqında yazılan kitab və məqalələr nümayiş olunur.

AMEA-nın akademik Ziya Bünyadov adına Şərqşünaslıq İnstitutu isə sentyabrın 20-də Mirzə Kazimbəyin anadan olmasının 220 illiyi ilə əlaqədar beynəlxalq elmi konfrans keçirəcək.

İnstitutdan verilən məlumata görə, “Mirzə Kazimbəy – 220” mövzusunda beynəlxalq elmi konfransa təzis qəbulu davam edir. Təzislər Azərbaycan, türk, rus, ingilis, ərəb və fars dillərində iyulun 30-dək qəbul edilir. İştirak etmək istəyənlər təzisləri mirzakazim220@mail.ru ünvanına göndərməlidirlər.

Təzislərin qəbulu ilə bağlı daha ətraflı məlumat Şərqşünaslıq İnstitutunun saytında yerləşdirilib.

Xatirə təqvimi

9–13 iyul

Azərbaycan

9 iyul 1835 – Görkəmli şair və maarifçi Seyid Əzim Şirvani (Seyid Əzim Seyid Məhəmməd oğlu Mir Cəfərzadə; 1835 – 20.5.1888) Şamaxıda anadan olub. Azərbaycan lirik və satirik poeziyasını zənginləşdirib, “Əkinçi”, “Ziya” qəzetlərində publisistik yazılar yazıb. Azərbaycan şairlərinin qısa tərcümeyi-halı və əsərlərindən nümunələri kitab (“Təzkirə”) şəklində nəşr etdirib.

9 iyul 1926 – Görkəmli yazıçı-dramaturq Nəcəf bəy Fətəli bəy oğlu Vəzirov (1854-1926) vəfat edib. Ədib “Müsibəti-Fəxrəddin” pyesi ilə Azərbaycan dramaturgiyasında faciə janrının əsasını qoyub. “Ev tərbiyəsinin bir şəkli”, “Yağışdan çıxdıq, yağmura düşdük” və s. komediyaların müəllifidir.

9 iyul 1939 – Əməkdar artist Firuz İmam oğlu Xudaverdiyev (1939-2017) Bakının Lökbatan qəsəbəsində doğulub. Mingəçevir teatrında, Milli Dram Teatrında çalışıb. Televiziya tamaşalarında, filmlərdə çəkilib.

9 iyul 1981 – Xalq şairi, tərcüməçi Nigar Xudadad bəy qızı Rəfibəyli (23.6.1913 – 1981) vəfat edib. Lirik şeirləri ilə XX əsr Azərbaycan poeziyasını zənginləşdirib, rus ədəbiyyatından tərcümələr edib.

10 iyul 1899 – Şair Xəstə Bayraməli (Bayraməli Abbasəli oğlu Xudiyev; 1899-1952) Qərbi Azərbaycanda, Göyçə mahalının Nərimanlı kəndində anadan olub.

10 iyul 1909 – Azərbaycanın ilk sənədli film rejissorlarından olan Niyazi Mustafa oğlu Bədəlov (1909 – 2.11.1997) Şəkiddə anadan olub. Ümumittifaq Kinematografiya İnstitutunun ilk azərbaycanlı məzunlarındandır.

10 iyul 1924 – Ədəbiyyatşünas, tərcüməçi Əkbər Ağarza oğlu Babayev (1924 – 12.9.1979) anadan olub.

10 iyul 1930 – Xalq yazıçısı Sabir Məhəmməd oğlu Əhmədli (1930 – 17.4.2009) Cəbrayıl şəhərində doğulub. “Pillələr”, “Toğana”, “Yasamal gölündə qayıqlar üzür”, “Mavi günbəz”, “Gedənlərin qayıtmağı”, “Dünyanın arşını”, “Axirət sevdası” və s. kitabların müəllifidir. Əsərləri xarici dillərə tərcümə edilib.

10 iyul 1937 – Əməkdar incəsənət xadimi, şairə, dramaturq Kəmalə Ağə qızı Ağayeva (1937 – 18.7.2019) Naxçıvan şəhərində anadan olub. Menzum pyesləri (“Məhsəti”, “O, bizim dağların oğludur”, “Göyçək Fatma” və s.) teatrlarda tamaşaya qoyulub.

10 iyul 1949 – Əməkdar artist İbrahim Əsgər oğlu Əliyev (1949 – 26.11.2020) Bakıda anadan olub. Filmlərdə (“Güllənmə təxirə salınır”, “Qətl günü”) çəkilib, Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində müəllim işləyib.

10 iyul 1953 – Əməkdar incəsənət xadimi Ələkbər Rauf oğlu Kazımovski (1953 – 19.9.2016) anadan olub. 1974-cü ildən Azərbaycan Televiziyasında işləyib, film-tamaşa və sənədli telefilmlərin rejissoru olub.

11 iyul 1918 – Şair, yazıçı, maarifçi Abbas Səhhət (Abbasqulu Mehdişadə; 1874-1918) vəfat edib. Bədii yaradıcılıqla yanaşı, Azərbaycan məktəbləri üçün ilk dərsliklərin (“Yeni məktəb”, “Türk ədəbiyyatına ilk qədəm”) hazırlanmasında iştirak edib.

11 iyul 1926 – Əməkdar rəssam Altay Ağasəid oğlu Səidov (1926 – 10.9.2015) Bakıda anadan olub. Gənc Tamaşaçı Teatrında quruluşçu rəssam, baş rəssam işləyib, Musiqili Komediya Teatrında tamaşalara səhnə tərtibatı verib.

11 iyul 1926 – Tarix elmləri doktoru Şövkət Əzizəğa qızı Tağıyeva (1926-2015) anadan olub. Cənubi Azərbaycan və İran tarixinə dair tədqiqatların müəllifidir.

11 iyul 1937 – Əməkdar rəssam Əkrəm Qulam oğlu Həsənzadə (1937 – 22.11.2007) anadan olub. Ə.Əzimzadə adına Dövlət Rəsəmləş Texnikumunda çalışıb. Rəsəmlər İttifaqının bölmə müdiri olub.

11 iyul 2006 – Görkəmli kinorejissor, operator, Xalq artisti Rəsim Mirqasım oğlu Ocaqov (22.11.1933 – 2006) vəfat edib. “Sən niyə susursan?”, “Onun böyük ürəyi” və s. filmlərin quruluşçu operatoru olub. “Tütək səsi”, “Ad günü”, “İstintaq”, “Ölsəm, bağışla” və s. filmlərə quruluş verib.

12 iyul 1911 – Böyük satirik şair, maarifçi və mütəfəkkir Mirzə Ələkbər Sabir (30.5.1862 – 1911) vəfat edib. Ölümündən sonra şeirləri “Hophopname” adlı topluda nəşr olunub.

12 iyul 1987 – Əməkdar mədəniyyət işçisi, aşiq Hüseyn Saraçlı (Hüseyn Qurban oğlu Həsənov; 1916-1987) vəfat edib.

13 iyul 1889 – Maarif və mədəniyyət xadimi Xosrov Mirzə Əli oğlu Axundzadə (1889-1960) Şuşada anadan olub.

13 iyul 1910 – Yazıçı-dramaturq, tərcüməçi Nağı Kərim oğlu Nağıyev (1910-1981) Naxçıvan MR Culfa rayonunun Yaycı kəndində anadan olub.

13 iyul 1926 – Xalq rəssamı Vidadi Yaqub-Fərman oğlu Nərimanbəyov (1926-2001) anadan olub. “Yolda”, “Xatirələr”, 20 Yanvar mövzusunda “Qatillər” tabloları və s. əsərlərin müəllifidir. 20-dək ölkədə sərgisi keçirilib.

13 iyul 1936 – Kinooperator, rejissor, Əməkdar incəsənət xadimi Rəsim Rza oğlu İsmayilov (1936 – 4.5.2004) anadan olub. “Axıncı aşırım”, “Gün keçdi”, “Nəsimi”, “Babək” və s. filmlərin quruluşçu operatoru olub. “Şir evdən getdi”, “Sizi dünyalar qədər sevirim” və s. bədii filmlərə quruluş verib.

13 iyul 1946 – Bəstəkar Eldar Seid oğlu Rüstəmov (1946-2010) anadan olub. Romans, süita, oda və s. janrlarda əsərlər, filmlərə musiqilər yazıb.

13 iyul 2001 – Xalq şairi Mirvarid Paşa qızı Dilbazi (19.8.1912 – 2001) vəfat edib. Ədəbi yaradıcılıqla bərabər rus şairlərinin əsərlərini dilimizə tərcümə edib.

Dünya

9 iyul 1764 – İngilis yazıçısı Anna Radklif (Ann Radcliffe; 1764-1823) anadan olub. Ədəbi effektlər, qorxulu situasiyalarla zəngin olan qotik romanın yaradıcılarından biridir. Əsərləri: “İtalyan və ya bir etirafın sirri”, “Udolf qəsrinin sirləri” və s.

9 iyul 1834 – Çex yazıçısı Yan Neruda (1834-1891) anadan olub. “Qəbiristanlıq çiçəkləri”, “Kosmik nəğmələr” və s. kitabların müəllifidir.

10 iyul 1871 – Fransız yazıçısı Marsel Prust (Valentin Louis Georges Eugène Marcel Proust; 1871-1922) anadan olub. “İtirilmiş zamanın xətarısında” adlı silsilə əsərlərin (17 roman) müəllifidir.

10 iyul 1918 – Avstraliya əsilli ingilis yazıçısı Ceyms Oldric (James Aldridge; 1918 – 23.2.2015) anadan olub. Əsərləri: “Şərəf məsələsi”, “Dəniz qartalı”, “Diplomat” (1940-cı illərdə Cənubi Azərbaycanda baş verən olaylar da təsvir olunub) və s.

11 iyul 1892 – Amerika aktyoru, dramaturq, ssenarist, “Oskar” mükafatçısı Tomas Con Mitçell (Thomas John Mitchell; 1892–1962) anadan olub.

12 iyul 1813 – Fransız psixoloqu, eksperimental psixologiyanın banisi Klod Bernar (Claude Bernard; 1813-1878) anadan olub.

12 iyul 1884 – İtalyan rəssamı Amadeo Modilyani (Amedeo Clemente Modigliani 1884-1920) anadan olub. Qadın rəsmlərinin mahir ustası olub.

12 iyul 1904 – Çili şairi, ədəbiyyat üzrə Nobel mükafatı (1971) laureatı Pablo Neruda (Pablo Neruda - Ricardo Eliezer Neftal Reyes Basoalto; 1904-1973) anadan olub.

13 iyul 1841 – Avstriya memarı, müasir Avropa memarlığının banilərindən biri Otto Vaqner (Otto Koluman Wagner; 1841-1918) anadan olub.

13 iyul 1923 – SSRİ Xalq artisti Mixail Puqovkin (1923-2008) anadan olub. Əksəriyyəti komediya olmaqla 100-dək filmdə (“!” amaliyyatı...”, “Sportoto-82”, “İvan Vasilyevič peşəsini dəyişir” və s.) çəkilib.

Hazırladı: Vüqar Orxan

2023-cü ildə Şuşada Türk Dünyası Teatr Festivalı keçiriləcək

təxəssislərinin hazırlanması, dram əsərlərinin TÜRKSÖY-a üzv ölkələrin dillərinə tərcüməsi, teatrlar arasında yaradıcılıq və repertuar mübadiləsi, üzv ölkələrdə teatr sənəti üzrə təhsil verən universitetlərin müvafiq kafedraları arasında qarşılıqlı əlaqənin gücləndirilməsi kimi məsələlər müzakirə olunub.

Görüşdə TÜRKSÖY və Türkiyə Dövlət Teatrları Baş İdarəsi ilə əməkdaşlıq çərçivəsində 2022-ci ildə Qırğızistanın Xalq yazıçısı, dramaturq Toktobolot Abdumomunovun (1922-1989) xatirə ili elan edilməsi və 2023-cü ildə Azərbaycan peşəkar milli teatrının yaranmasının (1873) 150 illik yubileyi ilə əlaqədar TÜRKSÖY-a üzv ölkələrdə müxtəlif tədbirlərin təşkilinə dair razılıq əldə edilib.

İşgüzar atmosferdə keçən görüşün sonunda Sultan Raev TÜRKSÖY-un 2021-ci ildə nəşr etdirdiyi "Nizami Gəncəvinin oxuya" kitab-albomunu Mustafa Kurta təqdim edib.

Mehparə Sultanova
Ankara

İslam dünyası irsi üzrə “Gənc səfirlər proqramı”

Proqramın birinci mərhələsində İslam ölkələrindən ümumilikdə 3 minə yaxın gənc maddi və qeyri-maddi irs abidələrinin təbliği və qorunması üzrə təlim kurslarına cəlb olunacaq. Onların arasından 30 nəfər irs üzrə gənc səfir kimi seçiləcək. Proqram müsəlman ölkələri üzrə üç coğrafi regionu əhatə edəcək.

Təşkilatın baş ofisindən bildirib ki, iclasda 8 ölkədəki – İraq, Pakistan, Kamerun, Mavritaniya, Küveyt, Mərakeş, İndoneziya və

Nigeriyadakı 141 tarixi məkan və mədəni element İslam Dünyası İrsi Siyahısına daxil edilib. Azərbaycanın da daxil olduğu coğrafi məkan üzrə yeni maddi və qeyri-maddi irs abidələrinin siyahıya daxil edilməsi məsələsinə gələcək iclasda baxılacaq.

Komitənin 10-cu iclasında həmçinin “Maddi və qeyri-maddi mədəni irs elementlərinin qorunması üzrə ən yaxşı təcrübələrin siyahısı” adı altında yeni layihənin hazırlanması haqqında qərar qəbul edilib.

İslam Dünyası İrs Komitəsinin (IWHC) İCESCO-nun Rabatdakı (Mərakeş) qərarqahında keçirilən 10-cu iclasında təşkilatə üzv ölkələrin nümayəndələrinin iştirak edəcəyi “Gənc səfirlər proqramı” təsdiq olunub.

Moskvadakı “Azərbaycan” pavilyonunun qarşısında “Nar”

Moskvada, Xalq Təsərrüfatı Nailiyyətləri Sərgisinin (XTNS) “Azərbaycan” pavilyonunun qarşısında “Nar” adlı yeni art-obyekt açılıb.

Art-obyekt Azərbaycan Beynəlxalq Bankının Moskvadakı törəməsi – “MBA Moskva” bankının dəstəyi ilə yaradılıb.

Pavilyonun direktoru Səadət Qədirova deyib: “Etiraf edirəm ki, bizim pavilyonda işə başladığım ilk gündən pavilyonun fasadı qarşısında nar şəklində bir art-obyekt yaradılmasını arzu edirdim. Necə deyirlər, bizim arzularımız onların imkanları ilə üst-üstə düşüb. MBA-Moskva bankının “Nar” layihəsi, həqiqətən, gözəl təqdimata layiqdir”.

Direktor qeyd edib ki, Azərbaycan ilə Rusiya arasında strateji tərəfdaşlığı qloballaşdıraraq, qarşılıqlı münasibətləri möhkəmləndirən, qarşılıqlı əməkdaşlıq ölkəmizi Rusiya Federasiyasında təmsil edən bütün Azərbaycan qurumlarının üçün mühüm tərkib hissəsidir: “Art-obyekt də çox rəmzi mənə daşıyır. Bərəkət və gözəllik rəmzi olan nar bizim pavilyonun fasadını layiqincə tamamlayır”.

Fotoqraflarımızın şəkilləri Tbilisidə “Ground Zero” sərgisində

Səfir Azərbaycan fotoqrafları Fəxriyyə Məmmədova, Zaur Mirzəyev, Sitarə İbrahimbəyli, Emil Xəlilov, İlqar Cəfərov, Sevinc Pirizadəh-Aslanova, Əli Rza, Nina Sevnayova, İlkin Yaqubov və Elşən Babanın əsərlərinə baxıb, onların Tbilisidə nümayiş etdirilməsini yüksək qiymətləndirib.

Sərgidə AZƏRTAC-ın foto-müxbiri İlqar Cəfərovun Birinci Qarabağ müharibəsi, Xocalı soyqırımı, məcburi köçkünlərin həyatından bəhs edən fotoları da nümayiş etdirilib.

Gürcüstanda yaşayan soydaşımız Şahvələd Ayyazova (Şah Ayyazov) məxsus tarixi fotolar da sərgidə yer alıb.

Sərgidə Azərbaycan, Ermənistan və Gürcüstan fotoqraflarının ümumilikdə 300 şəkli yer alıb. Təşkilatçıların bildirdiyinə görə, tədbirin məqsədi Cənubi Qafqazda hazırkı vəziyyəti əks etdirməkdir.

Ermənistan fotoqrafları bu dəfədə də öz məklri əməllərindən əl çəkməyiblər. Onların bəzi fotolarında Azərbaycanın 44 günlük Vətən müharibəsindəki Qələbəsinə kölgə salmağa yönəlmiş yazıları, bəzilərinə isə Azərbaycan ərazilərinin erməni adı ilə verilməsi və s. kimi tənqidatçı əməllər olub.

Azərbaycanın Gürcüstandakı Səfirliyi dərhal məsələyə müdaxilə edib və Ermənistan fotoqraflarının riyakarlığının qarşısını alıb. Səfirliyin reaksiyasından sonra ermənilərin tənqidatçı mətnlərinin olduğu lövhələr sərgi zalından yığışdırılıb.

Azərbaycanın tanınmış fotoqraflarının çəkdiyi şəkillər Tbilisidə açılan “Ground Zero” adlı fotosərgidə nümayiş olunur.

Sərgi işveçrə inkişaf və Əməkdaşlıq Agentliyinin (SDC) dəstəyi ilə “Cənubi Qafqazda sənədli fotoqrafiya” layihəsi çərçivəsində

Avropada turizm pandemiyadan əvvəlki səviyyəni hələ bərpa etməyib

Üstəlik, koronavirusun yeni dalğası da baş qaldırıb

lər arasında turist axınında artım var. Məsələn, Xorvatiya və Slovakiyadan Macarıstana, Slovakiya və Almaniyadan Çexiyaya, Fransa və Danimarkadan Belçikaya tez-tez turistlər gəlir.

Bu arada Avropanın ayrı-ayrı ölkələrində (xüsusilə ən böyük turistik ölkələr olan İtaliya və

Fransada) koronavirus epidemiyasının yeni dalğasının baş qaldırması səyahət sektorunu daha da endişələndirir.

Ümumiyyətlə, yay mövsümündə turistik səfərlərin artması bir çox yerlərdə koronavirusa yoluxma sayının artması ilə müşayiət olunur.

Qonşu Gürcüstanda koronavirusa yoluxma halları yenidən artır. Yerli mütəxəssislər payızda yoluxma hallarının artımının pik həddə çatacağını bildirirlər.

Tbilisi Yoluxucu Xəstəliklər Xəstəxanasının direktoru, professor Tenqiz Çerçvadzenin sözlərinə görə, əvvəllər gündə orta hesabla 100 yeni yoluxma halı qeydə alınırdısa, indi bu rəqəm 700-ə çatıb. Yoluxanların əksəriyyəti xaricə səyahət edən insanlardır.

Yeri gəlmişkən, pandemiyanın statistikasını aparən “Worldometer” saytının 6 iyul tarixinə olan məlumatına görə, dünyada koronavirusa yoluxanların ümumi sayı 556 milyonu keçib. İnfeksiya ilə bağlı ölənlərin sayı 6,3 milyondan çoxdur. Rəsmi statistikada birinci yerdə əvvəllikdə ABŞ-dır. Bu ölkədə yoluxma sayı 90 milyona çatıb, 1 milyondan çox insan həyatını itirib.

Xronoqraf

Tarixdə bu gün

Zamanın səhifələrində qalan olaylar, faktlar...

260 il əvvəl...

9 iyul 1762-ci ildə Rusiyada növbəti saray çevrilişi olub. İmperator III Pyotrun həyat yoldaşı Yekaterina imperiya qvardiyasının köməyi ilə ərini hakimiyyətdən uzaqlaşdırıb və özünü imperatriçə (II Yekaterina) elan edib. Məhbəsə salınan III Pyotr əvvəlcə taxt-tacdan imtina etməsi barədə qərar imzaladı, üç gün sonra müəmmali şəkildə öldü.

206 il əvvəl...

9 iyul 1816-cı ildə İspaniyanın Cənubi Amerikadakı ən böyük müstəmləkəsi (ərazisi 2,7 milyon kv.km) olan Argentina müstəqilliyini elan edib. XVI əsrdə İspaniyanın müstəmləkəsinə çevrilən Argentina La-Plata general-qubernatorluğu adlanırdı. Müstəqilliyini də “Birləşmiş La-Plata Əyalətləri” adı altında qazanmışdı. 1826-cı ildə Federativ Argentina Respublikası elan edildi.

104 il əvvəl...

10 iyul 1918-ci ildə Azərbaycan və türk (Osmanlı) hərbi qüvvələri (Qafqaz İslam Ordusu) Kürdəmir yaxınlığındakı döyüşdə daşnak-bolşevik “Bakı Soveti”nin qoşunlarını məğlub ediblər. Bu qələbədən sonra Qafqaz İslam Ordusunun daşnak-bolşevik qüvvələri üzərinə əks-hücumu başlanıb. İyulun 14-də Kərrar dəmiyolu stansiyası azad edilib.

103 il əvvəl...

9 iyul 1919-cu ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin Xarici İşlər Nazirliyi diplomatik fəaliyyət haqqında ilk normativ sənədi – XİN-in katibliyi haqqında müvəqqəti təlimatı təsdiq edib. Bu, Azərbaycanda peşəkar diplomatiya fəaliyyətini tənzimləyən ilk sənəddir. Prezident İlham Əliyevin 24 avqust 2007-ci il sərəncamı ilə 9 iyul Azərbaycan-da diplomatik xidmət əməkdaşlarının peşə bayramı günü elan edilib.

102 il əvvəl...

10 iyul 1920-ci ildə Azərbaycan İnqilab Komitəsinin dekreti ilə “musiqi təhsilini proletar kütlələri içərisində geniş yaymaq” məqsədilə musiqi alətləri dövlət mülkiyyəti elan edilib. Orkestr musiqiçiləri səfərbərliyə alınaraq Xalq Maarif Komissarlığının sərəncamına verilib.

101 il əvvəl...

11 iyul 1921-ci ildə Monqolustan dövlət müstəqilliyini elan edib. Bolşevik Rusiyasının hərbi köməyi ilə Çin hökmrənliyinə qarşı başlanan inqilab qələbə ilə nəticələnib, Monqolustanda xalq hakimiyyəti bərqərar olub. 1924-cü ildə Monqolustan Xalq Respublikasının yarandığı elan edildi. Qədim dövlətçilik tarixi olan Monqolustan XVII əsrdə Çinin nəzarəti altına keçmişdi.

83 il əvvəl...

11 iyul 1939-cu ildə SSRİ rəhbərliyinin göstərişi ilə Azərbaycan SSR Ali Soveti latın qrafikalı əlifbadan kiril (rus) qrafikalı əlifbaya keçmək haqqında qanun qəbul edib. Kiril qrafikalı əlifbaya keçid 1 yanvar 1940-cı ildə gerçəkləşdi.

82 il əvvəl...

10 iyul 1940-cı ildə Fransada III Respublika rəsmən süqut etdi. Hitler Almaniya ölkənin ərazisinin üçdə ikisini işğal edəndən sonra Vişi şəhərində toplaşan Fransa Milli Assambleya (parlament) səlahiyyətlərini yerə qoydu. Faşistlərin marionet lideri sayılan marşal Filipp Peten ölkənin formal rəhbəri təyin edildi.

49 il əvvəl...

10 iyul 1973-cü ildə Britaniyanın Vest-İndiadakı müstəmləkəsi olan Baham adaları (ərazisi 14 min kv.km) müstəqilliyini elan edib. 1492-ci ildə ispanlar tərəfindən kəşf edilən Baham adaları XVIII əsrin sonunda ingilislərin nəzarətinə keçmişdi. Hazırda Baham adaları dünyanın məşhur turizm və azad iqtisadi zonası hesab olunur.

35 il əvvəl...

11 iyul 1987-ci ildə Yer kürəsi əhalisinin sayı 5 milyardı keçib. Bu əlamətdar hadisə ilə əlaqədar 1989-cu ildə BMT İnkişaf Proqramının təvsiyi ilə 11 iyul Dünya Əhali Günü (World Population Day) elan edilib.

32 il əvvəl...

11 iyul 1990-cı ildə erməni tənqidatçı dəstəsi Tərtər-Kəlbəcər sərhətinə avtobusunu partlatdıqdan sonra dinc insanları gülləbaran edib. Terror aktı nəticəsində 14 azərbaycanlı öldürülüb, 35 nəfər yaralanıb.

30 il əvvəl...

8 iyul 1992-ci ildə ATƏM-in (1995-ci ildən ATƏT) Helsinki zirvə toplantısında iştirak edən Prezident Əbülfəz Elçibay Azərbaycanın təşkilatə üzvlüyünə dair sənədləri, o cümlədən Helsinki Yekun Aktını (1975) imzalayıb. Azərbaycan ATƏM-ə 1992-ci il yanvarın 30-da qəbul olunmuşdu.

Hazırladı: V.Orxan

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

MƏDƏNİYYƏT

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Baş redaktor: Vüqar Əliyev

Ünvan: AZ 1012, Bakı şəhəri, Moskva prospekti 1D
Dövlət Film Fondu, 5-ci mərtəbə

Telefon: (012) 431-28-79 (baş redaktorun müavini)
431-57-72 (redaktor)
430-16-79; 530-34-38 (müxbirlər)
511-76-04 (mühasibatlıq, yayım)

E-mail: qazet@medeniyyet.az

Lisenzia № AB 022279. **İndeks:** 0187. **Qiyməti:** 60 qəpik

“Mədəniyyət” qəzetinin kompüter mərkəzində səhifələnilib, “Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunub.

Tiraj: 5072. **Sifariş:** 1925

Buraxılışa məsul: Fəriz Yunisli

Yazılardakı faktlara görə müəlliflər cavabdehdir.
Qəzetdə AZƏRTAC-ın materiallarından da istifadə edilir.

Bank rekvizitləri:
Kapitalbank 1 saylı Yasamal filialı
Kod: 200037. **VÖEN:** 9900003611. **SWIFT:** AIBAZ2XXXX
Müxbir hesab: AZ37NABZ01350100000000001944

MADANIYYAT QAZETI REDAKSIYASI
H/Hisab: AZ98AIB33080019443300232103. **VÖEN:** 1300338641